

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Jindřich VIII. a založení anglikánské církve

Martincová Tereza

Plzeň 2015

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Obecné dějiny

Bakalářská práce

Jindřich VIII. a založení anglikánské církve

Martincová Tereza

Vedoucí práce:

prof. PhDr. Aleš Skřivan CSc.

Katedra historických věd

Fakulta filosofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2015

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, červenec 2015

.....

Touto cestou bych ráda poděkovala panu prof. PhDr. Aleši Skřivanovi CSc. za přínosné rady a odborné vedení mé bakalářské práce.

1. ÚVOD	7
2. JINDŘICH VIII. V LETECH 1491-1525.....	10
2.1. Dětství Jindřicha VIII.....	10
2.2. Kateřina Aragonská.....	11
2.3. Korunovace Jindřicha VIII., svatba s Kateřinou Aragonskou	12
2.4. Noví lidé a přirození rádci u královského dvora	13
2.5. Spojenectví Anglie a Francie.....	14
2.6. Proces s Lutherem	15
2.7. Spojenectví s Habsburky a válka s Francií	16
3. CESTA OD ANNY BOLEYNOVÉ K ROZCHODU S ŘÍMEM	18
3.1. Rod Boleynů	18
3.2. Snaha o rozvod s Kateřinou Aragonskou.....	19
3.3. Wolseyho politika.....	21
3.4. Pád a smrt kardinála Wolseyho.....	24
4. ODTRŽENÍ OD ŘÍMA, PRŮBĚH A DŮSLEDKY	26
4.1. Jindřich VIII. hlavou anglikánské církve	26
4.2. Setkání v Calais a Boulogni	29
4.3. Sňatek s Annou Boleynovou	30
4.4. Zákon o omezení práva na odvolání	31
4.5. Korunovace Anny Boleynové	32
4.6. Zákon o nástupnictví	34
4.7. Zákon o supremaci	35
5. ZÁVĚR.....	37
6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	39

7. RESUMÉ	41
-----------------	----

1. ÚVOD

Práce je zaměřena na zhodnocení nejdůležitějších událostí v období vlády Jindřicha VIII. Je uspořádána podle nejvýznamnějších změn, které proběhly během jeho panování v letech 1509-1534. Jsou zde hodnoceny zásadní politické a ekonomické události, které měly vliv na vývoj v Anglii a vznik anglikánské církve. Bakalářská práce se zabývá vztahy mezi státy a jejich panovníky na evropském kontinentě za vlády dynastie Tudorovců a významem změn uspořádání církve v Anglii. S ohledem na snahu Jindřicha VIII. o zajištění pokračování tudorovského rodu mužským potomkem jsou podrobněji prezentována jeho dvě první manželství. Stranou pozornosti nezůstala snaha Jindřicha VIII. o zrušení sňatku s Kateřinou Aragonskou, vdovou po bratru Arturovi a svolení papeže k uzavření nového manželství s Annou Boleynovou, které bylo hlavní příčinou rozluky s Římem a vzniku anglikánské církve.

O zvolení tématu rozhodl můj dlouhodobý zájem o toto období, přestože v minulosti bylo popsáno již mnohokrát. Práce popisuje nejen život Jindřicha VIII., ale i souvislosti v otázkách uspořádání a rozložení poměru sil v ostatních evropských zemích, zvláště Francie, a hodnotí důsledky administrativních změn, které byly provedeny za jeho vlády.

Práce obsahuje tři základní kapitoly, členěné do dalších podkapitol. První kapitola je věnována událostem před nástupem Jindřicha VIII. na trůn, jeho korunovaci a sňatku s Kateřinou Aragonskou. Po smrti bratra Artura a svého otce Jindřicha VII. se Jindřich stal anglickým králem. Druhá část kapitoly popisuje osobnosti, které sehrály významnou roli na dvoře Jindřicha VIII. a první výrazné změny v oblasti evropské politiky.

Druhá kapitola pojednává o nejvýznamnějších událostech v období vlády Jindřicha VIII. V podkapitole s názvem *Rod Boleynů* práce

prezentuje důležité osobnosti tohoto rodu, zejména Annu Boleynovou. Následující podkapitoly se věnují rozvodu s Kateřinou Aragonskou. Hlavním královým pomocníkem v této věci byl kardinál Wolsey, jemuž je věnována samostatná podkapitola.

Závěrečná kapitola vysvětluje zásadní okolnosti, týkající se rozvodu s Kateřinou Aragonskou a sňatku s Annou Boleynovou, se zvláštním přihlédnutím ke vzniku anglikánské církve. První podkapitola popisuje prohlášení se Jindřicha VIII. hlavou církve v Anglii a postupné změny v oblasti církve. V neposlední řadě je věnována významná pozornost zákonu o zákazu odvolání se do Říma ve věci manželství a zákonu o nástupnictví, který potvrdil dědičná práva na trůn princezně Alžbětě, dceři Jindřicha VIII. a Anny Boleynové. Nejdůležitější částí je však zákon o supremaci, kterým byl král ustanoven hlavou anglikánské církve a zajistil konečné odtržení od Říma.

V práci byly použity zdroje jak z domácí, tak zahraniční literatury. Nejvýznamnějším zdrojem použitým při psaní práce byly knihy od Alison Weirové, *Jindřich VIII., Král a dvůr* a *Šest žen Jindřicha VIII.*, jak v anglickém originále, tak v českém překladu. Tato přední britská autorka se zabývá dějinami anglických panovníků v 16. století a zaměřuje se na prostředí, ve kterém žil a panoval anglický král Jindřich VIII. Ve svých knihách přibližuje život na anglickém dvoře. Knihy rozebírají kulturní a společenský vývoj, kterým prošel celý anglický dvůr, kde se soustřeďoval veškerý společenský život.

Pro bližší pochopení života Jindřicha VIII. v celé šíři jeho osobnosti a v kontextu doby posloužila kniha Carolly Erickson, *Jindřich Veliký, Život anglického krále Jindřicha VIII.* Při psaní této výjimečné biografie autorka čerpala z četných historických prací, dopisů a dokumentů. V knize se setkáváme s mladým králem Jindřichem, který se v průběhu několika let stává panovníkem, majícím obavy z božího trestu. Při své cestě

za zajištěním následníka tudorovské dynastie se v očích svých poddaných stává prostřednictvím autorky stárnoucím mužem, kterého sama nazývá mnohotvárnou osobností.

Zdrojem mnoha informací o životě na královském dvoře a o vládě Jindřicha VIII. byly zejména tyto anglické tituly. Kniha od Pollarda A. F., *Henry VIII.*, která se věnuje čistě osobnosti panovníka. Dále Mackie, J. D., *The Earlier Tudors*, která nám přibližuje Tudorovce v letech 1485-1558. Dalším neméně důležitým zdrojem byla kniha od Williamsona, Jamese, *The Tudor Age*.

Na otázky jak se k požadavkům krále Jindřicha VIII. v otázkách rozvodu jeho manželství stavěl parlament, nám odpovídá publikace Bernarda, G. W., *The King's Reformation. Henry VIII And The Remaking Of The English Church*. Další knihou, která nám přibližuje vztah panovníka a věrného služebníka Thomase Wolseyho je dílo od Cavendish, Georgie, *The Life and Death of Cardinal Wolsey*.

K dispozici byly také články z časopisu Historický obzor od Jana Chlubny, „*Z milosti Boží synové budou následovat.*“ Jindřich VIII. v zápase o zajištění dynastie Tudorů a článek od Václava Dršky, „*Anglo-francouzský konflikt a evropská politika ve 12. století, II. Anjouovské impérium nebo dvě království?*“

V samotném závěru práce byla vysvětlena otázka křesťanské církve, k čemuž nám posloužila kniha *Dějiny církve od Letnic k dnešku*, od Jamese B. Northa, která se zabývá vývojem protestantismu na Britských ostrovech v souvislosti křesťanstvím na evropském kontinentě a kniha Elgin, Kathy, *Henry VIII. The Charismatic King Who Reforged a Nation*, která se věnuje zejména církevním záležitostem.

2. JINDŘICH VIII. V LETECH 1491-1525

2.1. Dětství Jindřicha VIII.

Tudorovci patřili k významným královským dynastiím od roku 1485. Jindřich VIII. byl nejznámějším panovníkem v Anglii, položil základy anglikánské církve a výrazně ovlivnil anglické dějiny a kulturu.¹ Jindřich VIII. Tudor se narodil 28. června 1491 jako druhorozený syn Jindřicha VII. a Alžběty z Yorku. Narození prince se stalo velkou událostí, na jeho počest proběhl křest a oslavy, kterých se účastnil celý královský dvůr. Ve věku dvou let získal Jindřich několik ceremoniálních titulů. Titul konstábla doverského hradu, guvernéra pěti přístavů, hraběte maršálka Anglie a místodržícího Irska. Následně mu byl v roce 1494 udělen titul vévody z Yorku.

V roce 1497 měl Jindřich tři sourozence, bratra Artura a dvě sestry, Markétu a Marii. O královské děti se náležitě pečovalo a většina z nich měla své významné místo u dvora. Jindřich VIII. toho byl živým důkazem.² „*Když v roce 1499 navštívil královský dvůr Erasmus Rotterdamský, pronesl teprve o osmiletém princí Jindřichovi, že ´už tehdy ve svém vystupování měl cosi královského, snoubila se v něm důstojnost s ušlechtilou zdvořilostí´.*“³

O své znalosti se s Jindřichem dělil učitel John Skelton, kterého pro svého nejmilejšího vnuka vybrala babička Markéta Beaufortová. John Skelton byl velmi vzdělaný a měl významný vliv na Jindřichovu výchovu, jeho dospívání a názory. Je známo, že Jindřich plynule mluvil latinským, řeckým a francouzským jazykem, který ho vyučoval Giles d'Ewes. „*Jeho královské veličenstvo bylo učenější než kterýkoli anglický panovník před*

---

¹ Více viz POLLARD, A. F., *Henry VIII.*, London 1966, s. 12-13.

² Více viz ERICKSON, Carolly, *Život anglického krále Jindřicha VIII.*, Ostrava 1999, s. 11-13.

³ Tamtéž, s. 17.

ním,⁴ tvrdil Thomas More. Po výuce se Jindřich věnoval rytířskému učení, na které byl kladen stejný důraz.⁵ „Jindřich si již od mladých let představoval, jak bude bojovat s odvěkým nepřítelem anglických středověkých králů, s Francií. Erasmus, který se s mladičkým princem setkal několikrát, o něm později napsal, že chlapec *‘již v dětství snil o tom, že znovu získá francouzské provincie’*“.⁶

2.2. Kateřina Aragonská

Kateřina Aragonská, byla dcerou Isabely Kastilské a Ferdinanda II. Aragonského, kteří vytvořili ze Španělského království nejbohatší zemi v Evropě a neustále posilovali její vliv. Kateřina byla od dětského věku vychovávána k tomu, že jejím osudem bude stát se anglickou královnou. Celý život toužila po tom, být vznešenou křesťankou. Byla skromné povahy, oddaná a v zemi oblíbená, již jako princezna. Sehrála významnou roli na poli mezinárodních vztahů, působila jako první ženský velvyslanec v dějinách Evropy.

Z politických důvodů jí byl vybrán za manžela princ Artur, bratr Jindřicha.⁷ Smlouva byla uzavřena v roce 1489, kdy byly Arturovi pouhé dva roky. Snoubenci byli 19. května 1499 oddáni v zastoupení. Oficiální svatební obřad proběhl až roku 1501 v katedrále sv. Pavla. Za přítomnosti královské rodiny a Londýňanů byl pár oddán. Kateřina měla získat třetinu Walesu, Cornwallu a Chesteru.

Zanedlouho poté Artur v roce 1502 onemocněl neznámou chorobou a pět měsíců po svatbě zemřel. Celou královskou rodinu i vdovu po zesnulém Arturovi událost natolik zasáhla, že se odebrali na svá panství do Greenwiche a Ludlow. Jindřich VII. přišel o slíbené věno od Kateřinina otce, s čímž nesouhlasil, proto zůstala Kateřina nadále

⁴ WEIROVÁ, Alison, *Jindřich VIII. král a dvůr*, Praha 2013, s. 24.

⁵ Více viz POLLARD, s. 16.

⁶ ERICKSON, s. 19.

⁷ WILLIAMSON, James, *The Tudor Age*, London 1979, s. 47-48.

v Anglii a čekala na druhého následníka trůnu, kterým se stal mladý vévoda z Yorku, princ Jindřich.⁸

2.3. Korunovace Jindřicha VIII., svatba s Kateřinou Aragonskou

V roce 1503 byla podepsána smlouva o uzavření sňatku mezi princem Jindřichem a Kateřinou Aragonskou. Manželství mělo být uzavřeno v den dovršení patnácti let Jindřicha.⁹ Jeho povinností bylo uzavřít mocensky výhodný sňatek a zplodit syna, tedy dědice. Jindřich VII. sňatek odmítal povolit ze dvou důvodů. Kateřina byla po smrti své matky Isabely Kastilské pouhou aragonskou princeznou a otec chtěl pro svého syna manželku s lepším postavením. Kateřina musela prohlásit, že její manželství nebylo naplněno, na základě toho papež Julius II. udělil papežský dispens, avšak církve nepovolovala manželství s vdovou po zesnulém bratrovi. Jindřich se ale rozhodl, že na otcovy rady nebude dbát a s Kateřinou se ožení.¹⁰

„Erasmus Rotterdamský považoval Kateřinu Aragonskou za zázračně vzdělanou na to, že je žena. Byla to nesmírně inteligentní žena a pro Jindřicha VIII. duševně naprosto rovnocenná partnerka a holandský učenec ji ve skutečnosti považoval za učenější osobu, než jakou byl její královský choť. A právě v královnině komnatě v Greenwichi byli Jindřich a Kateřina dne 11. června 1509 v tichosti oddáni canterburským arcibiskupem Williamem Warhamem. Žádné veřejné oslavy se nekonaly a zřejmě nebyl dodržen ani odvěký obřad ukládání novomanželů na lože.“¹¹ Po smrti svého otce Jindřicha VII., v dubnu 1509, zdědil Jindřich VIII. veškerý jeho majetek.

---

⁸ Více viz ERICKSON, s. 34-35.

⁹ Více viz SCARISBRICK, J. J., *Henry VIII. New Haven*, London 1997, s. 23.

¹⁰ Více viz WEIROVÁ, Alison, *Jindřich VIII. král a dvůr*, Praha 2013, s. 26.

¹¹ Tamtéž, s. 27.

Dne 21. června roku 1509 odjel král i se dvorem do londýnského Toweru, kde před korunovací pobývali všichni panovníci. *„Poté, co byl Jindřich prohlášen za krále, složil slavnostní korunovační přísahu a arcibiskup Warham ho pomazal svatými oleji a vsadil mu na hlavu korunu svatého Eduarda Vyznavače.“* *„Dnešního dne byl posvěcen mladý muž, který je nehynoucí slávou našeho věku,“* rozplýval se nadšením Thomas More. *„Dnešní den je koncem našeho otroctví, pramenem naší svobody, počátkem naší radosti. Teď lidé poté, co se dočkali osvobození, běhají před tváří svého krále s rozzářenými obličejí.“*¹²

Oslavy nečekaně ukončila smrt Margaret Beaufortové 29. června 1509. Na smrtelném loži požádala Jindřicha, aby si zvolil za svého rádce přísného a zbožného rochesterského biskupa Johna Fishera, který byl významným prelátem respektovaným v celém křesťanstvu a měl nejlepší předpoklady pro vedení mladého, nezkušeného krále. Dověšením Jindřichovy plnoletosti začala éra nového panovníka.¹³

2.4. Noví lidé a přirození rádci u královského dvora

Na královském dvoře Jindřicha VIII. působilo mnoho podivuhodných osobností, které se svými dovednostmi dostaly až do těsné blízkosti krále a sehrály tak v průběhu jeho vlády významnou roli.

V počátcích svého panování Jindřich VIII. nevěnoval velkou pozornost královským záležitostem, část svých povinností přenechal Wolseymu, který projevoval pozoruhodné organizační schopnosti. Thomas Wolsey nejdříve zastával funkci pokladníka, v roce 1515 byl jmenován lordem kancléřem. Během zahraničních cest svého krále vykonával většinu administrativních záležitostí, spravoval státní pokladnu a vedl jednání mezi Anglií, Francií a Svatou říší římskou, čímž se stal

---

¹² WEIROVÁ, *Jindřich VIII. Král a dvůr*, Praha 2013, s. 30-31.

¹³ Více viz tamtéž, s. 35-36.

nepostradatelným. Byl jmenován papežským legátem v Anglii, vykonal řadu reforem, kterými zvýšil příjem do státní pokladny.¹⁴

„V roce 1509 se Charles Brandon stal tělesným strážcem Jindřicha VIII., který ho brzy začal zahrnovat úřady, důstojenstvími, poručenstvími, správcovstvími, koncesemi a výsadami.¹⁵ V roce 1513 mu byl udělen titul vévody ze Suffolku a po pádu kardinála Wolseyho jeho moc ještě posílila.¹⁶ Brandon se stal dobrým dvořanem, vojákem, diplomatem a kromě toho byl oddaným a příjemným služebníkem, který si třeba i za cenu občanského porušení vlastních zásad udržel Jindřichovu přízeň až do smrti.“¹⁷

Po smrti Wolseyho byl jmenován velkým kancléřem Anglie Thomas More. Byl to člověk s moderními a osvícenskými názory, roku 1523 se stal královým tajemníkem, působil ve státních záležitostech nejvyššího významu jako doprovod zahraničních diplomatů. V soudní reformě provedl mnoho změn, zabýval se problémy zločinu a trestu, práce, manželství a náboženství. Nesouhlasil s rozvodem s Kateřinou Aragonskou a roku 1535 byl jako velezrádce popraven. O králi prohlásil, že *„je to lev, který zná svou sílu“*.¹⁸

2.5. Spojenectví Anglie a Francie

„Roku 1514 Jindřich VIII. opustil své dosavadní spojence a uzavřel spojenectví s Francií, které měl zpečetit sňatek mezi jeho sestrou Marií a Ludvíkem XII. Svatba proběhla 9. října 1514 v Pikardii na severu Francie. Z Jindřichovy strany se beze sporu jednalo o ukázkou brilantní sňatkové diplomacie, žádná tudorovská princezna se neprovдалa za významnějšího evropského velmože. Problém byl v tom, že Ludvík XII.

¹⁴ Více viz CAVENDISH, Georgie, *The Life and Death of Cardinal Wolsey*, London 2012, s. 4-20.

¹⁵ WEIROVÁ, *Jindřich VIII. Král a dvůr*, Praha 2013, s. 116.

¹⁶ Více viz POLLARD, s. 63-64.

¹⁷ WEIROVÁ, *Jindřich VIII. Král a dvůr*, Praha 2013, s. 116.

¹⁸ POLLARD, s. 33.

*byl třikrát tak starý jako jeho manželka, osmnáctiletá Marie, a zemřel již 1. ledna 1515. Marie se tak stala francouzskou královnou na pouhých dvanáct týdnů, spojení Anglie s Francií tudíž nemělo šanci vzniknout.*¹⁹

Král Jindřich VIII. očekával narození dědice. Kateřina porodila šest dětí, jediným dítětem, které se dožilo dospělosti, byla dcera Marie, pozdější královna Marie I., narozená 18. února 1516. Posledním těhotenstvím roku 1518 byla dovršena snaha Jindřicha VIII. o mužského potomka. Jeho očekávání nebylo naplněno a král musel považovat dceru Marii za předpokládaného dědice. *„Mezitím princezna Marie, ještě ve věku batole, poskytla Jindřichovi VIII. potřebný prostor na poli sňatkové diplomacie. V říjnu 1518 anglický král během jednoho ze svých návratů k alianci s Francií uzavřel s Františkem I. Francouzským dohodu, na jejímž základě byla dvouletá Marie zasnoubena se sedmiměsíčním dauphinem. Král sice považoval Marii za svého předpokládaného dědice, avšak Anglie by takřka jistě odmítla malou dívku jako jeho následníka.*²⁰

2.6. Proces s Lutherem

V roce 1517 vydal Martin Luther devadesát pět tezí, které napadaly církevní zlořády. Neuznával prodávání odpustků, autoritu papeže, poutě, pokání i kněžský celibát. Za tento krok byl odsouzen papežem a v roce 1521 ho Karel V. předvolal na zasedání sněmu ve Wormsu, kde Luther odmítl odvolat své protesty. Během této doby si získal mnoho stoupců v Německu, kde na základě jeho protestů, které vyvolal, došlo k násilným rozporům.

Později se Lutherovo učení rozšířilo v celé západní Evropě a bylo považováno za jednu z největších hrozeb římskokatolického a křesťanského světa. Jindřich VIII. si nemohl dovolit, aby takové

¹⁹ CHLUBNA, Jan, „Z milosti Boží synové budou následovat.“ *Jindřich VIII, v zápase o zajištění dynastie Tudorů.* In: Historický obzor 23, 2012, 9-10, s. 195.

²⁰ Tamtéž, s. 195-196.

myšlenky, které Luther šířil, vedly k rozvrácení církve. Karlu V. a Františku I. Francouzskému byl udělen titul, první se stal nejkatoličtějším králem a ochráncem Svatého stolce a druhý nejkřesťanštějším králem.

Od roku 1512 Jindřich VIII. také toužil po nějakém titulu, avšak nedostalo se mu té příležitosti. Až roku 1521 kdy byl znepokojen Lutherovými spisy, vycítil příležitost a sepsal zničující útok na Luthera, nazvaný *Obrana sedmi svátostí proti Martinu Lutherovi*. „*Jaký had se vplížil tak jedovatě jako ten, který nazval Nejsvětější svatý stolec v Římě Babylonem a papežskou autoritu tyranii a mění své jméno Nejsvětějšího římského biskupa na Antikrista?*“ Thomas More krále požádal, aby své výroky zmírnil, protože papež je stejný vladař jako on, a že by mohlo dojít k roztržce nebo ještě hůře k válce. Ještě v roce 1521 byly Lutherovy spisy spáleny a téhož roku byl králi papežskou bulou udělen titul *Defensor Fidei*, v českém překladu obránce víry.²¹

2.7. Spojenectví s Habsburky a válka s Francií

Otázka anglického následníka trůnu zůstávala nedořešena. Jindřichova nerozhodnost v oblasti zahraniční politiky v letech 1521-1525 dohnala Anglii k válce s Francií. Jednalo se především o zajištění dynastie a následníka trůnu. Jindřich VIII. doufal, že by se dcera Marie provdala za Karla Habsburského, španělského krále, zvoleného jako císaře Karla V.²² Nepřestával věřit v narození syna a příslibem své dcery Marie dauphinovi v roce 1518, chtěl vyřešit spojenectví obou velmocí Anglie a Francie. Francouzský král však pro Angličany nepřicházel v úvahu. Císař Karel V., jako nejmocnější křesťanský vládce, chtěl pomoci Wolseymu k papežskému úřadu.

---

²¹ Více viz WEIROVÁ, Alison, *Jindřich VIII. Král a dvůr*, Praha 2013, s. 252.

²² Více viz WERNHAM, Richard B., *Before the Armada. The Emergence of the English Nation, 1485-1588*, New York 1972, s. 98-110.

Hlavním Jindřichovým záměrem v letech 1521-1525 nebylo provdat dceru Marii za Karla V., šlo zejména o zpětné získání bývalého anglického panství ve Francii nebo alespoň značný díl území. Jindřich těmito boji nezískal nic zásadního až na to, že vyčerpал značné množství peněz z královské pokladny. Dále zdůraznil, že i kdyby neměl nárok na celé Francouzské království, jsou zcela nezpochybnitelná dědická práva na bývalé državy jeho předků.²³

Rozčarovaný Jindřich VIII. se v roce 1524 rozhodl, že nebude bojovat, dokud nebude mít snadnou příležitost „získat řečenou korunu nebo nějakou větší část svého dědictví“.²⁴ Přesněji řečeno, začal tajně jednat o mírovém řešení s Francií. Později, se císař Karel V. oženil s Isabelou Portugalskou, protože princezně Marii I. bylo pouhých devět let a španělský královský dvůr žádal dědice v co nejbližší době. Karel V. byl tímto krokem zproštěn svého závazku oženit se s Marií I., načež Jindřich reagoval v roce 1526 tím, že začal jednat o sňatku s králem Františkem I. Francouzským. Stále nepřestával doufat v narození mužského potomka, který by však musel vzejít z manželství s jinou ženou. Pravděpodobně v tuto dobu přicházely první myšlenky na rozvod s Kateřinou Aragonskou.²⁵

---

²³ Více viz DRŠKA, Václav, *Anglo-francouzský konflikt a evropská politika ve 12. století, II. Anjouovské impérium nebo dvě království?* In: Historický obzor 5, 1994, 4, s. 77-80.

²⁴ SCARISBRICK, s. 35-38.

²⁵ Více viz CHLUBNA, Jan, „Z milosti Boží synové budou následovat.“ *Jindřich VIII. v zápase o zajištění dynastie Tudorů.* In: Historický obzor 23, 2012, 9-10, s. 198.

3. CESTA OD ANNY BOLEYNOVÉ K ROZCHODU S ŘÍMEM

3.1. Rod Boleynů

Thomas Boleyn patřil k vzdělaným lidem u královského dvora a pracoval také jako velvyslanec v Nizozemí, Španělsku a Francii. Byl inteligentní, zajímal se o politiku a projevil se již ve službách Jindřichova otce. Jeho manželkou byla Kateřina Howardová, která od roku 1509 byla dvorní dámou Kateřiny Aragonské. Postavení Boleynů se v průběhu let zlepšilo, především proto, že Thomas byl skvělý služebník. Stal se strážcem klenotnice, rytířem podvazkového řádu a získal titul vikomt Rochford. Svým potomkům věnoval Thomas Boleyn značnou pozornost, obzvláště dcerám Marii a Anně. Obě byly vychovávány ve Francii, kde se učily dobrému chování, francouzskému jazyku a dvorské etiketě.²⁶

Marie Boleynová navštívila anglický královský dvůr roku 1520. Stala se významnou dvořankou a od roku 1522 byla královou milenkou. Ačkoliv byl jejich vztah dlouholetý, jeho opravdovou láskou nebyla, tou se stala její sestra Anna.

Anna Boleynová přijela roku 1522 z Francie, kde se po celá léta vzdělávala před očima odborníků na habsburském dvoře.²⁷ V Anglii od roku 1523 pracovala jako dvorní dáma u Kateřiny Aragonské. „*Jedna z nejsmutněji proslulých žen v celém křesťanstvu, vypadala velmi půvabně a velice francouzsky.*“²⁸ Seznámila se zde s Henrym Percym, který jí učinil nabídku k sňatku, avšak ke svatbě nedošlo, jelikož král ihned žádost zamítl. Přiznal, že k Anně chová city a požádal Wolseyho, aby záležitost vyřešil. Pod vlivem těchto okolností byla Anna odvolána zpět do Francie. Vrátila se až v roce 1525, kdy znovu ožil králův zájem o

---

²⁶ Více viz MACKIE, J. D., *The Earlier Tudors*, London 2002, s. 312-320.

²⁷ Více viz IVES, Eric, *The Life and Death of Anne Boleyn*, Wiley 2004, s. 37.

²⁸ WEIROVÁ, Alison, *Pád Anne Boleynové*, Praha 2011, s. 19.

ní a následujícího roku ji vyzval, aby se stala jeho milenkou, ta však kvůli své sestře Marii odmítla.²⁹ „*Tak dobře paní,*“ řekl jí, „*budu nadále žít v naději.*“ Pak ovšem byla řada na Anně, aby vyjádřila svůj úžas: „*Nechápu, nemocnější králi, jak byste si měl uchovat takovou naději! Vaší manželkou nemohu být vzhledem ke své nehodnosti, a rovněž z toho důvodu, že královnu už máte. Vaší milenkou nebudu.*“³⁰

3.2. Snaha o rozvod s Kateřinou Aragonskou

První myšlenky na rozvod s Kateřinou Aragonskou přicházely již v předchozích letech, avšak problém se stal skutečným až roku 1527, kdy začal jeho vztah s Annou Boleynovou. Král byl přesvědčen, že zhřešil, protože uzavřel manželství s vdovou po svém bratru Arturovi a skutečnost, že neměli mužského potomka, si vysvětloval tím, že Bůh nebyl s jeho volbou spokojen. O manželských problémech byl ihned informován Wolsey, který s arcibiskupem Warhamem svolal církevní soud kvůli projednání Jindřichových pochyb. Většina dvořanů však byla přesvědčena, že jde jen o záminku a pravou příčinou je milenka Anna Boleynová. Byl to možná jeden z důvodů, ale hlavním důvodem byl stále mužský potomek.

Kateřina rozhodně nechtěla uznat svojí porážku, a už vůbec ne kvůli jakési lady Anně. Byla rozhodnutím natolik zdrcena, že požádala o pomoc svého synovce císaře Karla V., tímto krokem začal případ, známý jako „králova velká věc“, chybně nazývána rozvodem. Stala se jednou z nejznámějších žádostí o rozvod, jaká dosud nebyla v celých dějinách Evropy. Zahraniční politika Anglie byla velkou věcí ovlivňována po celé desetiletí.³¹ Pozice kardinála Wolseyho začala slábnout a dvořané žádali o rady především krále a Annu. V otázce řešení „velké věci“, kterou byl nazýván proces rozvodu

²⁹ Více viz WEIROVÁ, Alison, *Šest žen Jindřicha VIII.*, Brno 2009, s. 157.

³⁰ Tamtéž, s. 152-156.

³¹ Více viz WEIROVÁ, Alison, *Jindřich VIII. Král a dvůr*, Praha 2013, s. 290-291.

s Kateřinou Aragonskou, byl Jindřich přesvědčen o své lásce k Anně Boleynové. *„Jindřich stále na papežovi požadoval zrušení manželství. Naneštěstí pro něj byl tehdy papež v rukou císaře Karla V., Kateřinina synovce. Karel by těžko dovolil manželství zrušit, a tím královnu Kateřinu ponížit. Papež Klement VII. se dostal do nezáviděníhodné situace. Odmítnutí Jindřichovy žádosti by mohlo ohrozit katolictví v Anglii, vyslyšení by zase znamenalo, že císař Karel papežství doslova pohltí. Snažil se tedy získat čas. Ustanovil papežský soud, který měl situaci v Anglii prozkoumat. Záležitost se vlekla tak dlouho, jak jen to šlo, ale nakonec Klement odmítl manželství zrušit.“*³²

V září 1527 byl vyslán Jindřichův sekretář doktor do Říma, aby usiloval o dispens, který by zaručoval papežskému legátovi Wolseymu pravomoc ověřit záležitost ohledně králova manželství. Rozhodnutí se předložilo Klementovi VII., který se jím, jak Jindřich doufal, bude řídit a Kateřinu zmocní práva na odvolání. V tu dobu však Jindřichovi ještě nebylo známo, že Karel V. sdělil papeži, že je *„odhodlán zachovat královnina práva“* a požadoval, aby nevedl žádné kroky, které by jakýmkoli způsobem směřovaly k prohlášení sňatku s Kateřinou Aragonskou za neplatný, a už vůbec si nepřál jednat o případu v Anglii. Wolsey doufal, že papež bude shovívavý a žádost kladně vyřeší ve prospěch Anglie, jelikož král prokázal jisté služby církvi. V tu chvíli, ale nešlo poskytnout takový dispens, který by manželství uznal za neplatné, nicméně papež byl ochoten ho vydat a umožnit Jindřichovi znovu se oženit, pokud by jeho manželství bylo v budoucnu prohlášeno za neplatné.

Dokument vešel v platnost 1. ledna 1528 a povoloval Wolseymu šetření případu králova manželství, avšak bez práva na řečení konečného rozsudku. Klement VII. si byl vědom, k čemu se právě upsal, ale zároveň cítil obavy z císaře. Žádal Jindřicha, aby se znovu oženil, bez

---

³² NORTH, James B., *Dějiny církve od Letnic k dnešku*, Praha 2001, s. 163.

jakéhokoli podílu Svatého stolce, s tím král ale nebyl spokojen, jelikož musel brát na vědomí stabilitu nástupnictví.³³ „Mezitím Wolsey poslal do Říma písemnou žádost o jmenování dalšího legáta, který by měl pravomoc vyhlásit v králově případě rozsudek. Navrhl, aby se jím stal kardinál Lorenzo Campeggio, který začal svou životní dráhu jako právník a po manželčině smrti se stal církevním hodnostářem a rychle získal kardinálský klobouk. Už předtím navštívil Anglii a na královo doporučení byl jmenován biskupem salisburským. Klement VII. odpověděl, že nemůže Campeggia postrádat, a naznačil, že Wolsey má prohlásit rozvod sám a poté usilovat o jeho schválení papežskou konzistoří, což byl další postup natolik plný nejistot, že se v takovém případě nedalo počítat s Jindřichovým souhlasem.“³⁴

3.3. Wolseyho politika

V únoru 1528 se konalo shromáždění v Hampton Courtu svolané Wolseym, na kterém se sešli znalci kanonického práva a dospěli k závěru, že král má i nadále naléhat na papeže ohledně sestavení dekretální komise, jež by zaručila pravomoc Wolseymu pro vyhlášení konečného rozsudku Jindřichova manželství. Téhož měsíce byl králem do Říma vyslán doktor teologie Edward Fox, znalec kanonického práva a doktor obojího práva Stephen Gardiner, který byl náboženským konzervativcem a netajil se svou věrností ke králi.

Gardiner a Fox se v březnu roku 1528 setkali s papežem, kdy jim Klement VII. sdělil, že Jindřich chce prohlásit manželství za neplatné, jen kvůli svým osobním důvodům, kvůli lásce k jiné ženě, která ani není hodna jeho postavení. Gardiner měl ihned připraveno několik argumentů na královu obhajobu, především to, že stále neměl mužského potomka. Papež souhlasil s vysláním Campeggia do Anglie, kde měl posoudit Wolseyův případ, nesouhlasil však s vydáním příslušného dekretu.

---

³³ Více viz WEIROVÁ, *Šest žen Jindřicha VIII.*, Brno 2009, s. 167-178.

³⁴ Tamtéž, s. 178-179.

Nebylo to rozhodnutí, které Jindřich očekával, přesto byl optimisticky naladě, jelikož to znamenalo jistý začátek.³⁵

Kardinál Campeggio dorazil do Londýna počátkem října roku 1528. Papežem byl požádán o uzavření míru mezi králem a královnou, pokud to nebude možné, chtěl po královně, aby vstoupila do kláštera a Jindřichovi tak umožnila uzavřít nové manželství. Královna si však trvala na svém a odmítala obě tyto varianty. Klement VII. dal jasně najevo, že Jindřichovi poskytne cokoli, jen ne dispens ohledně rozvodu a trval na tom, že dispens papeže Julia II. je platný, i když ho král neuznal.

Počátkem roku 1529 se konaly přípravy obou papežských legátů na konzultaci o prohlášení králova manželství za neplatné. Královně Kateřině bylo navrhnuo, aby ji zastupoval William Warham, věrný poddaný krále, ale nebyla si jista jeho nestranností vůči ní. Zvolila si tedy mnohem důvěrnějšího právního zástupce Johna Fishera, rochesterského biskupa.³⁶ *„Dne 31. května, když legátský soud zahajoval jednání v kapitulní síni dominikánského kláštera Blackfriars v Londýně, Wolsey, který udělal opravdu vše, aby král nemohl za žádnou cenu proces prohrát, sršel sebedůvěrou a spokojeností. Lidé projevovali o proces nesmírný zájem nejen proto, že i v Anglii se ještě nikdy předtím nestalo, aby král a královna byli předvoláni před soud.“*³⁷

Po předvolání královny do síně, nešla na své vyhrazené místo, ale rozhodla se jít za králem a na kolenou ho odprosila, aby ji ušetřil tohoto ponižujícího procesu. Prohlásila, *„že mu vždy byla věrnou chotí, a když si ji bral, byla čistou pannou, jíž se žádný muž nedotkl“*. *„A bude-li to uznáno za pravdivé nebo ne, to ponechávám na vašem svědomí.“* A dodala, *„že bude-li král přesto trvat na svém, pak svěří svou při do rukou Božích“*.³⁸ Král byl tímto Kateřininým krokem zaskočen, královna mu složila poklonu

³⁵ Více viz WEIROVÁ, *Šest žen Jindřicha VIII.*, Brno 2009, s. 304-308.

³⁶ Více viz tamtéž, s. 179-181.

³⁷ Tamtéž, s. 308.

³⁸ CAVENDISH, s. 162.

a bez ohledu na hlasité prosby, aby se ihned vrátila zpět, odešla ze zasedací síně. To ale nezměnilo nic na tom, že proces nadále pokračoval i za její nepřítomnosti. Následovalo několik dní, během nichž se vedly nekončící výpovědi očitých svědků, které byly buď ve prospěch krále, nebo královny, ačkoli se spíše přikláněly na stranu Jindřicha. Campeggio všem okolnostem přihlížel, beztoho, aniž by dal cokoli najevo a nakonec 23. července 1529, na žádost papežových pokynů, odročil na dobu neurčitou jednání do Říma.³⁹

Za těchto okolností bylo pravděpodobné, že pokud by byl případ projednáván v Římě, mohl by být rozsudek učiněn ve prospěch královny. Královnin právní zástupce, biskup John Fischer, dosáhl pro svou královnu malého vítězství, když odhalil zfalšovanou pečeť a podpis na jednom z dokumentů, čímž prakticky dokázal nepoctivost královských rádců. Přelíčení neustále pokračovala a Kateřina, ani Jindřich se jich často neúčastnili, vše přenechávali svým právním zástupcům. Kardinál Wolsey se mezitím snažil získat bulu s dekretem, avšak papež mu výslovně zakázal ji použít. „*To bude znamenat mou zkázu!*“⁴⁰ nařikal.

Ani návštěva u samotné Kateřiny, kterou ho pověřil král, neměla žádný význam, Wolsey si uvědomoval potřebu jiného řešení. Král chtěl přinutit parlament ke zrušení sňatku, ale jednání byla natolik zdlouhavá, že mezitím Karel V. a František I. uzavřeli mír. Jindřich se tím pádem ocitl v politické izolaci. V tu chvíli našla Kateřina nového spojence v podobě španělského velvyslance Eustacha Chapyuse, chytrého a schopného právníka s vynikajícími schopnostmi, který byl odhodlán královně pomoci. Měl zhodnotit situaci v Anglii a podával zprávy do své země.

---

³⁹ Více viz WEIROVÁ, *Šest žen Jindřicha VIII.*, Brno 2009, s. 190-196.

⁴⁰ Tamtéž, s. 196.

3.4. Pád a smrt kardinála Wolseyho

U královského dvora začalo být všem jasné, že se kardinál Wolsey ocitl v nemilosti. Svou pomstu připravila i Anna Boleynová, která se svými stoupenci usilovala o jeho odstranění. V říjnu roku 1529 byl zbaven úřadu lorda kancléře a veškerých práv týkajících se kardinála. Věnoval všechn svůj majetek Jindřichovi VIII. a po svolení krále se uchýlil do skromného sídla. Jindřich VIII. sesadil Wolseyho na podzim roku 1529 za údajné trestné činy proti praemunire⁴¹.

Tlaky proti církvi si po pádu kardinála zasloužily bližší zkoumání. Nebyla rozlišována opatření proti církvi a opatření proti papeži, vše spolu souviselo. Samozřejmě, že toto soudní řízení s Wolseym byl morální podvod. Vše, co udělal, bylo provedeno se souhlasem krále. Ostatní biskupové a duchovní měli malou pravomoc, byla proti nim vedena správní a finanční opatření. Byli sledováni pro jejich vlastní dobro a za závažné trestné činy, které spáchali, museli být potrestáni jako důkaz zastavení recidivy a příklad pro ostatní, kteří jej následovali. Významné bylo, že přijal svou vinu na praemunire. Zatčením a zastavením jeho činnosti, byly skutečně pozastaveny útoky na církve. Ten, kdo zacházel nebo jednal s Wolseym jako s papežským legátem, mohl být vystaven stejnému trestu jako on. Všichni kněží, kteří ho mlčky nebo výslovně uznávali, byli v ohrožení.

V prvním návrhu zákona, který byl předložen v Dolní sněmovně, udělila církve milost za trestné činy, vyplývající z navádění duchovenstva. Na podzim roku 1530 se sliby staly realitou. Patnáct z vyšších duchovních bylo obviněno z trestných činů proti statutu praemunire. Mnohem horší bylo obvinění, že pokud kdokoli spolupracoval s Wolseym, dopouštěl se trestného činu. Celá duchovní Anglie podporovala a

---

⁴¹ Praemunire byl zákon, který zakazoval tvrzení o nadřazenosti papežské pravomoci v Anglii vůči svrchovanosti panovníka.

udržovala spojení s kardinálem. V pozdějším návrhu zákona duchovenstvo požádalo o potvrzení všech svých starých výsad, přesnou definici trestných činů, nezákonné a nelegální činnosti duchovní jurisdikce. Jindřich VIII. pohrozil trestním stíháním duchovních a ztrátou jejich majetku a úřadu, jelikož se chtěl dohodnout na souhlasu s rozvodem. Vyhržoval biskupům, že pokud neustanoví vše v jeho prospěch, tak je zničí.⁴²

Wolsey nikdy nesouhlasil s prohlášením sňatku s Kateřinou za neplatný. Podpořil i výzvu Karla V. o odloučení Anny a stále naléhal na papeže, aby vše vyřešil ve prospěch královny. Avšak tentokrát se osudně mýlil, jelikož neodhadl sílu králových citů k Anně. Anna si žádala pomstu a kardinála se chtěla zbavit za jakoukoli cenu. Wolsey byl obviněn ze zrady a zatčen 4. listopadu 1530. Poté ho eskortovali do Londýna, kde v augustiniánském klášteře Panny Marie v Leicesteru dne 29. listopadu 1530 zemřel.⁴³

V období po pádu Wolseyho se nátlak na vedoucí duchovní stupňoval a cílem krále bylo postavit církve do takové pozice, ve které nebyl možný žádný jiný postoj, než stát na straně krále. Nebyla rozlišována žádná opatření proti papeži a proti církvi, vše spolu souviselo.⁴⁴ „*Politika bylo to, co král stanovil, povýšení a čest byly jeho darem a on sám zosobňoval komunitu. Nelze popřít, že v Anglii byla vláda omezena formálními strukturami, jako je parlament a řádný soudní proces, ale v každodenním hledisku byla odpovědná vůli jednoho muže.*“⁴⁵

---

⁴² Více viz BERNARD, G. W., *The King's Reformation. Henry VIII And The Remaking Of The English Church*, London 2009, s. 43-50.

⁴³ Více viz HUTCHINSON, Robert, *Dynastie zrady. Sláva a pád tudorovského rodu*, Praha 2010, s. 71-72.

⁴⁴ Více viz BERNARD, s. 43-50.

⁴⁵ IVES, s. 5.

4. ODTRŽENÍ OD ŘÍMA, PRŮBĚH A DŮSLEDKY

4.1. Jindřich VIII. hlavou anglikánské církve

Začátkem roku 1530 byl papeži odeslán rozsáhlý dokument obsahující žádost o urychlené rozhodnutí ve věci králova rozvodu s Kateřinou Aragonskou. Řím však neměl pro rychlé vyřízení pochopení. Jindřich VIII. byl ochoten podstoupit jakékoli radikální změny a královně řekl, že pokud by papež vynesl rozsudek v její prospěch, rozhodně by se jím neřídil. Myšlenka na odtržení Anglie od celého křesťanstva Kateřinu děsila a stále se nemohla smířit s tím, že přesně toho chtěl král dosáhnout. Zpráva z Říma stále nepřicházela a král byl pevně přesvědčen, že se jednalo o úmyslná odkládání. Rozhodl se, že je nevyhnutelné, aby věc vzal do svých rukou.

V únoru roku 1530 se Karel V. vydal do Bologne, kde měl být korunován papežem. Jindřich VIII. využil situace a vyslal Cranmera, jehož úkolem bylo sdělit císaři, že král žádal o uznání neplatnosti sňatku, jen aby ulevil svému svědomí a dosáhl klidu ve svém království. Cranmer problém nevyřešil a bylo jisté, že Klement VII. si netroufal odporovat císaři. Jindřich se tedy obrátil na francouzského vyslance, kterému sdělil, že na doporučení Tajné rady a parlamentu se nadále nechtěl odvolávat papeži. Kateřina však doufala právě v papeže. Zasílala papeži jeden dopis za druhým a žádala, aby žádosti vyhověl v její prospěch.⁴⁶ Tyto skutečnosti rozhodně neměly žádný vliv na Jindřicha VIII. a samotný císař byl v tu chvíli přesvědčen, že král si vezme Annu Boleynovou, ať už s papežovým svolením, nebo bez něj.

Karel V. stále naléhal na papeže a žádal, aby rozhodl ve prospěch Kateřiny a Annu Boleynovou odloučil ode dvora, dokud by nevynesl rozsudek. Karel V. udělil Chapuysovi plnou moc v královnině případu, požadoval jednání v jejím plném zájmu a udělil mu veškerou volnost,

---

⁴⁶ Více viz POLLARD, s. 177.

kteřou potřeboval. Navzdory veškerému nátlaku Karla V. a Chapyuse se papež stále neměl k vynesení konečného rozsudku. Bylo zakázáno veškeré podplácení představitelů univerzit a také, aby se mluvilo o všem, co se týkalo velké věci. Znamenalo to ohrožení anglické vlády a nově jmenovaný lord kancléř Thomas More, byl zásadně proti uznání neplatnosti sňatku. V prosinci roku 1530 byl král předvolán do Říma, aby obhájl svá rozhodnutí. Jindřich VIII. se však rozhodl, že bude mlčet a papežem byl natolik pobouřen, že ztratil veškerou úctu ke Svatému stolci. Začal se věnovat stoupencům Anny Boleynové, kteří žádali reformu anglické církve. Byl si natolik jist, že církev v Anglii na tom bude o mnoho lépe, když se on sám stane její hlavou, než aby se i nadále podřizoval papeži. Tímto krokem se stal rozchod s Římem nevyhnutelným. Začaly přípravy na plán arcibiskupa Cranmera a Anna se připravovala na to, že se stane královnou.⁴⁷

„Dne 21. ledna roku 1531 se ve Westminsteru sešlo shromáždění duchovních canterburské a yorské arcidiecéze a každý, kdo se alespoň trochu vyznal v anglických záležitostech, to považoval za příznačné, poněvadž důležité církevní reformy mohly být uskutečněny pouze se souhlasem takového shromáždění. A skutečně přede dveřmi bylo něco závažného, setkání znamenalo začátek anglické reformace.“⁴⁸

O výhodách odtržení byl nakonec přesvědčen i Thomas Cromwell, který byl v královských službách již od roku 1521. Cromwell neměl zábrany, byl všestranný a dosahoval výsledků, které král žádal. Po pádu Wolseyho byl na významném politickém vzestupu a jeho působení se mělo stát vzorem budoucí vlády.

---

⁴⁷ Více viz WEIROVÁ, *Šest žen Jindřicha VIII.*, Brno 2009, s. 208-211.

⁴⁸ Tamtéž, s. 211.

„Dne 7. února roku 1531 vystoupil král v parlamentu s požadavkem, aby ho anglická církev napříště považovala a uznávala za jediného ochránce a svrchovanou hlavu. Ani parlament, ani shromáždění duchovních se mu neodvážily postavit na odpor, a arcibiskup Warham 11. února oznámil, že duchovenstvo je ochotno uznat krále za svrchovanou hlavou anglické církve, jak jen to dovoluje Kristův zákon, což byla podmínka, na niž Jindřich po kratším vzrušeném jednání přistoupil. Církev v Anglii od té doby neuznávala papeže, o kterém se vyjadřovala jako o římském biskupovi, jemuž se angličtí biskupové nezavazovali slibem poslušnosti a který v zemi neměl žádnou pravomoc, pokud šlo o záležitosti kanonického práva.“⁴⁹

Panovník se stal hlavou církve v Anglii a jeho nový titul byl potvrzen, jelikož parlament zákon ihned schválil a poté ho oznámil Angličanům veřejnou proklamací. Jindřich VIII. tak soustředil ve svých rukou veškerou světskou i církevní moc nad poddanými. Nová opatření se nesečkala s rozsáhlejším odporem. Našlo se několik odvážlivců, kteří se proti tomuto kroku obrátili. Mezi nimi byl rochesterský biskup John Fisher, který nesouhlasil s tím, aby se Jindřich VIII. stal hlavou církve, protože byl toho názoru, že vše bylo proti božímu zákonu. Názory Johna Fishera se králi nelíbily a nebyli s nimi spokojeni ani stoupenci Anny Boleynové, což vedlo k myšlence na jeho odstranění. Dalším odpůrcem byl Thomas More, kterého roztržka s Římem děsila natolik a tím spíš, že se s ní jako lord kancléř musel mlčky vyrovnat. Názory Thomase Mora na královu velkou věc byly všeobecně známy, čímž si také získal mnoho nepřátel.

Začátkem jara roku 1531 požádal Jindřich znovu Kateřinu Aragonskou, aby zrušila své odvolání podané do Říma. Kateřina odmítla a napsala Karlu V. list, v němž ho žádala, aby přinutil Klementa VII. vydat rozhodnutí dříve, než proběhne další zasedání parlamentu. V dubnu

---

⁴⁹ WEIROVÁ, *Šest žen Jindřicha VIII.*, Brno 2009, s. 212.

téhož roku navštívil Jindřicha VIII. papežský nuncius, který králi sdělil, že vše může být projednáváno pouze v Římě, na což král odmítal přistoupit i za cenu toho, že by ho papež měl exkomunikovat. Po smrti Warhama zaujal jeho místo Cranmer, který byl důvěrným královým stoupencem. Jindřich VIII. se nadále snažil, aby Kateřina vzala zpět své odvolání. Dne 31. května 1531, vyslal zástupce Tajné rady, kteří měli za úkol královnu přesvědčit, aby byla rozumná a krále uposlechla. Královna i tak odmítla udělat, co po ni král žádal. Popřela jeho supremaci a prohlásila, že „*jediným skutečným suverénem a zástupcem božím, který má právo soudit duchovní záležitosti*“, je papež.⁵⁰ Za těchto okolností, se král rozhodl, že se navždy rozejde s Kateřinou Aragonskou.⁵¹

4.2. Setkání v Calais a Boulogni

„Události nabraly rychlý spád v létě roku 1532. Jindřich udělil Anně Boleynové titul markýzy z Pembroke dne 1. září 1532.“⁵² Zajistil tedy pro Annu určité společenské povýšení. „Některým lidem připadalo příznačné, že se v Annině nobilitační listině, stvrzující její povýšení do panského stavu, v souvislosti s mužským dědicem neuvádí obvyklá formulace zákonně zplození. Kladli si otázku, zda Annin markýzský titul není odměnou za to, že podlehla králi, zároveň prostředkem, jak zajistit, aby všechny děti, ať už manželské či nikoli, zrozené z jejího těla byly náležitě zaopatřeny. Poněvadž je téměř jisté, že po Warhamově smrti se Anna, která se s důvěrou spoléhala, že se brzy provdá, stala královo milenkou v úplném smyslu.“⁵³

Jindřich chtěl, aby Anna při návštěvě Francie stála po jeho boku jako královna, jen bez případného titulu. Bez ohledu na veškeré Anniny přípravy na setkání ve Francii, nenašla ani u jedné z královských dam zalíbení. Vzhledem k okolnostem bylo nakonec rozhodnuto, že Jindřich

⁵⁰ WEIROVÁ, *Šest žen Jindřicha VIII.*, Brno 2009, s. 217.

⁵¹ Více viz tamtéž, s. 217-219.

⁵² BERNARD, s. 67.

⁵³ WEIROVÁ, *Jindřich VIII. Král a dvůr*, Praha 2013, s. 341-342.

odjel na setkání s Františkem I. sám. Dne 11. října 1531 se král s Annou vydal na cestu do Calais, kde ho doprovázela, jako by už byla královnou. Přípravy na setkání vrcholily a 19. téhož měsíce dorazil král František I. do Bolougne. Dva dny poté se setkal s Jindřichem VIII. a ihned přistoupili k projednávání královy velké věci. František I. slíbil, že využije svůj vliv, který měl na papeže a přimluvil se ke kladnému vyřešení královy pře. Francouzský král informoval Klementa VII. o spojení uzavřeném mezi ním a králem a ujistil ho, že obavy, které měl z císaře, byly zbytečné. Závěrem návštěvy 29. října doprovodil Jindřich Františka až do Francie, kde se oba panovníci rozloučili.⁵⁴

4.3. Sňatek s Annou Boleynovou

Krátce po návratu z Calais, v polovině ledna 1533 zjistila Anna, že čeká potomka. Jindřich musel ihned jednat, aby jeho dlouho očekávaný syn vzešel z manželství. Formality ponechal na Cranmerovi a tajně se s Annou oženil. Svatba se konala 25. ledna 1533 v York Place a král předstíral, že k uzavření sňatku měl svolení i od samotného papeže. V únoru 1533 vydal papež Klement VII. devět papežských bul, potřebných k tomu, aby mohl být Cranmer vysvěcen na arcibiskupa z Canterbury. K vysvěcení Thomase Cranmera na canterburského arcibiskupa došlo 30. března 1533.

Král a nový arcibiskup měli mezi sebou výborné vztahy, přestože v otázce teologie měli odlišné názory. Jindřich VIII. byl velice rád, že je v jeho službách, neboť mu arcibiskup přinášel velkou oběť. Cranmer byl velký reformátor a netajil se obrovskou důvěrou ke králi. Během vysvěcení na arcibiskupa složil věrnostní slib papeži, ale rozhodně nebyl v rozporu s čímkoli, co bylo proti Božím nebo anglickému zákonu. Arcibiskup byl informován o tajném sňatku s Annou Boleynovou a byl

---

⁵⁴ Více viz WEIROVÁ, *Jindřich VIII. Král a dvůr*, Praha 2013, s. 342-346.

ochoten podniknout cokoli, aby ho prohlásil za platný, bez ohledu na papeže.⁵⁵

4.4. Zákon o omezení práva na odvolání

V dubnu 1533 schválil parlament první ze zákonodárných opatření, které vedlo ke vzniku anglikánské církve. Jednalo se o zákon o omezení práva na odvolání. Ten zdůraznil svrchovanou autoritu anglického státu a v preambuli se majestátně praví: *„Naše Anglické království je zemí, v níž vládne jedna nejvyšší hlava a král, jenž se těší důstojnosti a královskému stavu panovnické koruny“* a který nepodléhá nikomu kromě samého Boha.⁵⁶ Zákon ustanovil, že v budoucnosti se neměla veškerá konečná odvolání v oblasti duchovních záležitostí projednávat v Římě, ale v Anglii. Zákonem nejen vznikla samostatná anglikánská církev vedená panovníkem, ale zákon zakazoval, aby o veškerých záležitostech králova rozvodu rozhodoval papež. Kateřina Aragonská se tedy nemohla nadále odvolávat do Říma, jednalo-li se o rozhodnutí přijatá církevním soudem v Anglii.

Touto pravomocí se mohl pyšnit pouze Jindřich VIII., jelikož ji předním ani po něm nezískal žádný anglický panovník. Král nyní kontroloval nejen své poddané jako anglický vládce, ale také veškeré duchovní záležitosti. *„Šlo o potvrzení všeho, oč Jindřich VIII. v předcházejících několika letech usiloval, a od té doby se samolibě oblažoval vědomím i přesvědčením, že na jeho straně není pouze parlament, ale i Bůh.“*⁵⁷ Proti novému uspořádání se ozval jen málokdo. Stoupenci Kateřiny, kteří se jí odvážili zastat, byli buď uvrženi do vězení, nebo je král vykázal ode dvora. Byla to však jen skupinka odvážlivců uprostřed mlčící většiny.

---

⁵⁵ Více viz WEIROVÁ, *Jindřich VIII. Král a dvůr*, Praha 2013, s. 342-348.

⁵⁶ Tamtéž, s. 348.

⁵⁷ Tamtéž, s. 348-349.

4.5. Korunovace Anny Boleynové

V dubnu roku 1533 už Anna vystupovala jako anglická královna. Zprávy o králově sňatku se rychle rozšířily, avšak nesetkaly se s pozitivním ohlasem. Jindřich byl rozhořčen a všechny, kteří se odvážili něco říci, umlčel nebo dal uvěznit, a stejně tak jednal se stoupenci Kateřiny Aragonské. Mezitím arcibiskup Cranmer povolával různé teology a znalce kanonického práva ke svolanému církevnímu soudu. Kateřina byla také povolána, ale odmítla se dostavit, neboť si nepřála, aby o vynesení rozsudku rozhodl právě Cranmer. Přesto, že krátkou dobu předtím byl uveden v platnost nový zákon, nadále spoléhala na Karla V. a odmítala uznat královy zákony. Stále byla královou manželkou, na kterou se podle ní tyto úkony nevztahovaly, a proto Cranmer začal proces bez její přítomnosti. Dne 10. května se sešel soud, který měl jednat o Kateřinině rozsudku. Jednání trvalo několik dní. *„V deset hodin dopoledne 23. května 1533 prohlásil primas, že toto manželství je 'proti zákonu božímu' a 'tudíž Jeho královskou výsost a urozenou paní Kateřinu rozvádí'“.*⁵⁸ Následně se Cranmer zabýval sňatkem s Annou Boleynovou, který shledal platným a poté byl soud rozpuštěn. Po dlouhých šesti letech Jindřich VIII. konečně dosáhl svého a jejich děti měly být nepopíratelně manželské.⁵⁹

V květnu 1533 proběhla slavností korunovace Anny Boleynové a stala se pomazanou královnou Anglie. Korunovací bylo potvrzeno, že královna dosedla na trůn z boží vůle, a ti kdo se s tím nedokázali smířit, si byly vědomi, že se dopustili velezrady. Monarchie byla ustanovena bohem a nikdo nemohl kritizovat krále, ani nově korunovanou královnu Annu. Po korunovaci se ocitla Boleynovská klika na vrcholu své moci. *„Vedle krále byla jeho nová choť nejvydatnějším pramenem mecenášské podpory v celém království a horlivě využívala svůj vliv ve*

⁵⁸ HUTCHINSON, s. 74.

⁵⁹ WEIROVÁ, *Šest žen Jindřicha VIII.*, Brno 2009, s. 239.

*prospěch králova postupu v náboženských záležitostech a věci reformy.*⁶⁰ Především proto, aby zajistil tudorovskou linii a také, aby obhájil riziko, které podstoupil, když si vzal Annu a odtrhl se od Říma. Narozením syna, by si Jindřich na svou stranu přivedl i ty, kteří nesouhlasili s jeho rozvodem. Klement VII. ihned poté, co se mu tyto zprávy donesly z Anglie, si uvědomoval, že měl jednat mnohem dříve. Dne 11. července 1533, prohlásil papež Jindřichův sňatek s Annou za neplatný a hrozil králi exkomunikací. Papež rovněž zrušil veškeré věci prohlášené soudním dvorem, ačkoli si byl vědom, že Jindřich nedal na jeho prohlášení a vydal breve s odsouzením.

Konečně se Jindřich VIII. dočkal svého, když mu bylo 7. září 1533 oznámeno, že Anna porodila dívku. „*Pravděpodobně nejméně vítanou královskou dceru a později nejoslavovanější ženu v historii Anglie.*“⁶¹ Reakce na narození dcery byly předvídatelné a začalo se spekulovat o tom, že Bůh krále navždy opustil. Princezna Alžběta byla náležitě pokřtěna se vší slávou, avšak žádné další oslavy se již nekonaly. Anna navzdory všem okolnostem svou dceru milovala a brala ji všude s sebou. Princezně Marii byl zabaven veškerý majetek a byla donucena vzdát se titulu. Jindřich si byl i nadále jist, že sňatek s Annou a rozvod s Kateřinou Aragonskou byl správný krok. Zanedlouho po narození dcery Alžběty byla královna v prosinci 1533 znovu v jiném stavu.⁶²

---

⁶⁰ WEIROVÁ, *Jindřich VIII. Král a dvůr*, Praha 2013, s. 351.

⁶¹ SCARISBRICK, s. 421.

⁶² Více viz WEIROVÁ, *Šest žen Jindřicha VIII.*, Brno 2009, s. 240-250.

4.6. Zákon o nástupnictví

V roce 1534 sílil vliv Thomase Cromwela, který byl ustanoven královským soudním archivářem a kancléřem university v Cambridge. V dubnu téhož roku se zbavil Gardinera a stal se vrchním královým sekretářem, čímž se stal politicky důležitým. Nezbytně nutné bylo, aby se král zbavil odpůrců, kteří byli proti jeho sňatku s Annou a parlament 23. března 1534 zajistil nástupnictví na trůn dceři Alžbětě a Marii jich tak zbavil. Zákonem bylo také stanoveno, že každý věrný poddaný krále odpřísáhl tato ustanovení uznat. Většina se podřídila, avšak našly se i významné výjimky. Přísahu odmítli, jak Kateřina Aragonská s dcerou Marií, tak rochesterský biskup John Fisher a Thomas More. Když Cromwell vyslyšel Mora, obviněný prohlásil: „*Jsem králův věrný poddaný. Neříkám nic zlého, nemyslím si nic zlého, ale naopak přeji všem dobré. A nestačí-li to, aby člověk zůstal naživu, pak si upřímně nepřeji žít.*“⁶³ Fisher byl ve svém vyjadřování zdrženlivější, avšak platnost Jindřichova sňatku s Annou rovněž popíral. Thomas More i John Fisher byli v červenci 1534 za své kroky proti králi popraveni.

Král znovu doufal v narození syna, protože o jeho legitimním původu by nebylo pochyb. V létě 1534 se Jindřich opět chystal navštívit Calais, ale cestu raději odložil na duben následujícího roku, jelikož by ho královna nedoprovodila. V září téhož roku, přišla zpráva, že Anna potratila. Jindřich byl natolik zklamán, že stále neměl mužského dědice, který by se zrodil v manželství, a proto se chtěl ospravedlnit před celým světem, především před těmi, co stáli proti němu. V září 1534 zemřel Klement VII. a na jeho místo nastoupil Pavel III., který pohrozil králi, že uplatní rozsudek, který Klement VII. připravil, avšak nedokončil.

---

⁶³ WILLIAMS, Neville, *Henry VIII. and his Court*, London 1971, s. 191.

4.7. Zákon o supremaci

V říjnu v roce 1534 zrušil Jindřich VIII. františkánský klášter v Greenwichi, ve kterém se mniši snažně stavěli proti zrušení prvního sňatku a králově supremaci. *„Na svém druhém zasedání v roce 1534 parlament schválil zákon o nadřazenosti krále, prohlásil ho nejvyšší hlavou anglikánské církve a vyzbrojil vší silou, kterou dosud vykonával papež.“*⁶⁴ Téhož měsíce byl stanoven zákon o supremaci, který králi udělil titul hlavy anglikánské církve, což znamenalo konečný rozchod s Římem. Nyní platilo, že o veškerých církevních záležitostech rozhodoval pouze král, který se od té doby považoval za Božího zástupce. Tvrdil, že Anglie byla suverénním státem, ve kterém byl král nadřazen přes všechny věci církevní i světské.⁶⁵ Ti, kteří stáli na straně krále, byli nadšeni a děkovali mu za to, že spasil svůj lid. Vše, co se týkalo papeže, bylo násilně potlačeno.

Jindřich VIII. byl odpůrcem luteránství a kacířství, ale také musel na svém dvoře udržovat rovnováhu mezi radikálními evangelíky, kteří prosazovali širší reformy a přikláněli se k protestantismu. Luterány upaloval za kacířství a katolíky za velezradu a raději si nepřipomínal, že kdysi sám sepsal traktát, v němž obhajoval papežovu autoritu.⁶⁶ To, že Jindřich nesl konečnou odpovědnost za největší náboženský rozkol v anglických dějinách, by nemělo zastírat fakt, že po většinu svého mládí byl zbožným mužem.⁶⁷

„U dvora zůstaly náboženské praktiky do značné míry nezměněny, jen se kladl větší důraz na kázání. Jindřich VIII. a Cromwell využili doslova všechny dostupné prostředky a propagandistické nástroje, aby prosazovali a velebili takzvanou novou monarchii, jež vznikla

⁶⁴ WILLIAMSON, s. 132.

⁶⁵ Více viz MACKIE, s. 359.

⁶⁶ Více viz WEIROVÁ, *Jindřich VIII. Král a dvůr*, Praha 2013, s. 353-368.

⁶⁷ Více viz ELGIN, Kathy, *Henry VIII. The Charismatic King Who Reforged a Nation*, London 2013, s. 153-157.

*v důsledku zákona o supremaci a stala se ohniskem, v němž se soustřeďovalo zesílené anglické vlastenectví té doby.*⁶⁸ Na počátku 30. let 16. století se situace zcela změnila, začala první vlna rušení klášterů. Jakýkoli odpor ze strany klášterních institucí byl pokládán za porušení přísahy poslušnosti. Jindřich VIII. potřeboval finance na vojenské akce a Cromwell hledal nové zdroje příjmu. Většina peněz ze zrušených klášterů měla připadnout Jindřichově státní pokladně nebo členům aristokracie.

Po celé zemi se šířila vlna nespokojenosti, pro většinu Angličanů byl útok na náboženství hrozbou pro jejich způsob života. *„V ekonomické sféře změnilo přivlastňování církevního majetku poměr sil v neprospěch církve a naopak ve prospěch aristokracie, která se stala příjemcem zkonfiskované půdy a zabaveného majetku. Jeho spory s církví začaly snahou o vyřešení soukromého života, ale skončily změnou povahy anglické společnosti.*⁶⁹

---

⁶⁸ WEIROVÁ, *Jindřich VIII. Král a dvůr*, Praha 2013, s. 369.

⁶⁹ ELGIN, s. 176-177.

5. ZÁVĚR

Nástupem Jindřicha VII. na anglický trůn začala éra dynastie Tudorovců. Po smrti svého otce převzal vládu jeho syn Jindřich VIII., jehož hlavním cílem bylo udržet královský trůn prostřednictvím postupného nástupnictví mužských potomků. Jelikož měl Jindřich VIII. během svého života pouze samé dcery, vyvstal dynastický problém. Usoudil, že během manželství s Kateřinou Aragonskou byl porušen Boží zákon, když se oženil s vdovou po svém zesnulém bratrovi. Dospěl k názoru, že je potřeba anulovat tento sňatek a uzavřít další manželství, které by mu zajistilo potřebného dědice. Kateřina Aragonská byla poctivá a zásadová žena, ale představa, že by žena mohla být rovna muži, nepřicházela v úvahu. Většina žen byla provdána z politických důvodů, na přání svých otců, s cílem dosažení výhod, především v oblasti politiky.

Snaha Jindřicha VIII. o rozvod s Kateřinou Aragonskou vedla ke kolizi s papežem Klementem VII. Okolnosti dovedly Jindřicha VIII. k tomu, že se nechal prohlásit hlavou církve v Anglii, což se nikdy nepodařilo žádnému jinému panovníkovi. Události nabraly nečekaný spád, když se Jindřich VIII. oženil s Annou Boleynovou, která v tu dobu čekala králova potomka. Papež i přes nečekané okolnosti nadále odmítal zrušit předchozí manželství a situace byla vyřešena až arcibiskupem Thomasem Cranmerem, který sňatek s Annou Boleynovou prohlásil za platný. Následně proběhla korunovace Anny Boleynové a konečný rozchod s Římem byl nevyhnutelný.

Následkem toho Jindřich VIII. zavedl tři zákony, prvním z nich byl zákon o zákazu odvolání se do Říma ve všech věcech manželství, druhým byl zákon o nástupnictví, který zajistil dědický titul všem potomkům narozeným v manželství s Annou Boleynovou. Třetím a nejdůležitějším byl zákon o supremaci, kterým se král stal hlavou anglikánské církve a navždy se tak odtrhl od Říma.

Po oddělení Anglie od Říma, parlament projednal legislativu, která byla potřebná k uspořádání nezávislé anglikánské církve. Byly zastaveny veškeré platby do Říma a všichni občané museli přísahat, že přijímají svrchovanost krále nad církví. Celá reforma se stala nástrojem k řešení politické situace.⁷⁰

Za vlády Jindřicha VIII. došlo k převratným politickým a společenským změnám. Byl složitou osobností mnohostranného nadání a ze všech dochovaných materiálů můžeme čerpat dostatek informací do nejmenších podrobností. Žádný jiný anglický panovník nevlastnil tolik sídel jako Jindřich VIII., obklopoval se nadanými osobnostmi a současně vyvolával nekonečné množství sporů. Kulturní a společenský vývoj na anglickém dvoře zaznamenal převratné změny a byl především místem nesmiřitelných bojů mezi dvorními mocenskými klikami.⁷¹

„Byl to jeden z nejbohabojnějších lidí, muž velkého vzrůstu a skvělých způsobů, dobře a souměrně rostlý, s přívětivou tváří. Dvorná vlídnost vládla jeho gesty. Ke všem stejně nakloněn, cizince nevyjímaje, nebyl ani pohoršlivý a měl mysl vyrovnanou, že snad málokterí z vás mohli by říci, že by byl kdy znejistěl uslyšev co nového, jakkoli nečekaného či nemilého. Urážlivý v úsudku i odhadu, štědrý k věrným služebníkům a shovívavý k nepřátelům, jak sluší panovníkovi. Vzdělaný byl ve všech vědách a vládl mnoha jazyky. Byl dobrým teologem, filosofem a silným bojovníkem, klenotníkem a stavitelem nedobytných pevností i pohodlných paláců. Nebylo snad věci, o níž by neměl pojmu, od záležitostí králů po povozníkovu. Řeknu, co sami mohli byste o něm říci: 'Byl bezpochyby nejvýjimečnějším mužem své doby.'“⁷²

---

⁷⁰ Více viz NORTH, s. 162-163.

⁷¹ Více viz WEIROVÁ, *Šest žen Jindřicha VIII.*, Brno 2009, s. 13-20.

⁷² ERICKSON, s. 7.

6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

BERNARD, G. W., *The King's Reformation. Henry VIII And The Remaking Of The English Church*, London 2009.

CAVENDISH, Georgie, *The Life and Death of Cardinal Wolsey*, London 2012.

DRŠKA, Václav, *Anglo-francouzský konflikt a evropská politika ve 12. století, II. Anjouovské impérium nebo dvě království?* In: *Historický obzor* 5, 1994, 4, s. 77-80.

ELGIN, Kathy, *Henry VIII. The Charismatic King Who Reforged a Nation*, London 2013.

ERICKSON, Carolly, *Život anglického krále Jindřicha VIII.*, Ostrava 1999

HUTCHINSON, Robert, *Dynastie zrady. Sláva a pád tudorovského rodu*, Praha 2010

CHLUBNA, Jan, „Z milosti Boží synové budou následovat.“ *Jindřich VIII, v zápase o zajištění dynastie Tudorů*. In: *Historický Obzor* 23, 2012, 9-10, s. 195.

IVES, Eric, *The Life and Death of Anne Boleyn*, Wiley 2004.

MACKIE, J. D., *The Earlier Tudors*, London 2002.

NORTH, James B., *Dějiny církve od Letnic k dnešku*, Praha 2001.

POLLARD, A. F., *Henry VIII.*, London 1919.

SCARISBRICK, J. J., *Henry VIII. New Haven*, London 1997.

WEIROVÁ, Alison, *Jindřich VIII. Král a dvůr*, Praha 2013.

WEIROVÁ, Alison, *Šest žen Jindřicha VIII.*, Brno 2009.

WEIROVÁ, Alison, *Pád Anne Boleynové*, Praha 2011.

WERNHAM, Richard B., *Before the Armada. The Emergence of the English Nation, 1485-1588*, New York 1972.

WILLIAMS, Neville, *Henry VIII. and his Court*, London 1971.

WILLIAMSON, James, *The Tudor Age*, London 1979.

7. RESUMÉ

The work is focused on the most important events in the reign of Henry VIII., from his ascension to the English throne in 1509 to the birth of the Church of England in 1534. Henry VIII. ascended the throne in 1509, he married Catherine of Aragon, former wife of his deceased brother Arthur, heir of English throne. The entire period of reign of Henry VIII. has been associated with the wish to ensure the continuation of the Tudor dynasty.

The marriage with Catherine of Aragon brought the only living child, Princess Mary, therefore Henry VIII. requested 1527 the Pope Clement VII. to nullify the marriage with Catherine of Aragon. He intended to marry Anne Boleyn, with whom he maintained love relationship. In the case of the divorce, the King appealed the Pope Clement VII., who his application refused. The King began to search other solutions. With the proposal of the divorce didn't agree the nephew of Catherine of Aragon, Emperor Charles V. The way to the solution of the King's "big things" lasted six years. In the end he decided to secede from Rome in 1531, Henry VIII. became the head of the Church of England.

In 1533 he secretly married Anne Boleyn and in the same year was born their daughter, Elizabeth. Archbishop of Canterbury Cranmer declared the marriage with Anna for valid and Catherine for voided. In 1534 was accepted the Succession Act, which guaranteed the Successorship to their daughter Elizabeth and the Supremacy Act, which meant final break with Rome. Henry VIII. thus became the monarch and head of Church in one person.